

Reactie Vereniging Zelfstandigen Nederland in consultatie op de Wet Toekomst Pensioenen, onderdeel: Experimenteerruimte pensioensparen voor zelfstandigen (11.b).

De Vereniging Zelfstandigen Nederland (VZN) vertegenwoordigt als maatschappelijke organisatie meer dan 100.000 zelfstandige ondernemers, werkzaam in alle beroepen. VZN behartigt de collectieve belangen van zelfstandigen in brede zin, waaronder pensioen.

VZN vindt het primair de eigen verantwoordelijkheid van zelfstandige ondernemers om op eigen wijze en passend bij hun positie als ondernemer aanvullende inkomensvoorzieningen – zoals voor de oude dag - te treffen. Een door de overheid opgelegde verplichting, al dan niet op verzoek van de sociale partners, is wat ons betreft dan ook niet aan de orde en onbespreekbaar bovendien. VZN is wel van mening dat de overheid ondernemers in staat moet stellen om de eigen verantwoordelijkheid daadwerkelijk te nemen, door faciliterende randvoorwaarden te scheppen om vermogensopbouw te stimuleren.

In het kader van de totstandkoming van het Pensioenakkoord hebben betrokken partijen (niet zijnde zelfstandigenorganisaties) afgesproken om door middel van experimenten te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om vrijwillige aansluiting in de tweede pijler voor zelfstandigen aantrekkelijk te maken. Om dit doel te bereiken, is volgens VZN de medewerking van relevante zelfstandigenorganisaties wenselijk én noodzakelijk. Faciliterende medewerking van het Kabinet is eveneens noodzakelijk, door de wettelijke ruimte te scheppen die het bereiken van de doelstelling van de experimenten mogelijk maakt. Deze toegezegde experimenteerwetgeving ligt nu voor ter consultatie.

In onderstaande reactie beoordeelt VZN of de toegezegde experimenteerwetgeving voldoende wettelijke ruimte biedt om de genoemde doelstelling te bereiken. Aan een doelmatige experimenteerwetgeving stellen wij de volgende eisen:

1. Niet het bestaande pensioencontract, maar de in het Pensioenakkoord afgesproken premie-overeenkomst moet de basis zijn van de experimenten. Dat is in de voorliggende wetgeving niet het geval.
2. In de experimenten dienen alle mogelijkheden voor vrijwillige aansluiting worden beproefd, ook de opt-out variant. Daar is onvoldoende ruimte voor geboden.
3. In de experimenten dienen de bestaande drempels voor vrijwillige deelname van zelfstandigen te worden weggenomen. De wettelijke ruimte is daarvoor te beperkt.
4. De propositie moet passend zijn voor zelfstandige ondernemers. Dat betekent:
 - De onwerkbare drempel van fiscale ruimte, de z.g.n. t-3 constructie, moet worden vervangen door een forfaitair vrijgesteld bedrag. Deze mogelijkheid wordt niet geboden in de voorliggende experimenteerwetgeving.
 - Om kunnen inspelen op het streven naar bedrijfscontinuïteit en de realiteit van een wisselend inkomen uit winst uit onderneming, is flexibiliteit in premie en uitkering noodzakelijk. Dit is in de voorliggende wetgeving maar zeer beperkt mogelijk.

- Zelfstandigen willen, indien nodig in verband met bedrijfscalamiteiten en noodzakelijke investeringen om hun bedrijf te kunnen voortzetten, de mogelijkheid hebben voor tussentijdse opname. Daarvoor is geen enkele ruimte.
- Een belangrijke reden voor zelfstandigen om niet te willen deelnemen, is het ontbreken van de mogelijkheid tot een passende nabestaandenregeling en de individuele keuzevrijheid hierin.
- Binnen de experimenteerwetgeving wordt financiële verschotting tussen het verplicht gestelde werknemerspensioen en de groep zelfstandigen nadrukkelijk niet mogelijk gemaakt.

Op basis van bovenstaande concludeert VZN dat het Kabinet met deze experimenteerwetgeving onvoldoende ruimte biedt aan zelfstandigen om invulling te geven aan hun pensioenbehoefte vanwege het ontbreken van voldoende flexibiliteit en keuzemogelijkheden. Het gevolg daarvan is dat de beoogde doelstelling van de partijen in het Pensioenakkoord niet zal worden bereikt. De leden van VZN die zijn betrokken in de voorbereiding van experimenten, Zelfstandigen Bouw en Stichting ZZP Nederland, kunnen hun medewerking alleen voortzetten als het kabinet op korte termijn de voor het welslagen van de experimenten noodzakelijke wettelijke ruimte biedt.

Tot slot is VZN van mening dat het beter zou zijn om de aandacht te richten op verbetering van de toegankelijkheid en de voorwaarden in de derde pijler, zodat ondernemers een daadwerkelijke stimulans ondervinden om op eigen en bij hun positie passende wijze hun inkomen voor de oude(re) dag te regelen.

Cristel van de Ven
Voorzitter VZN